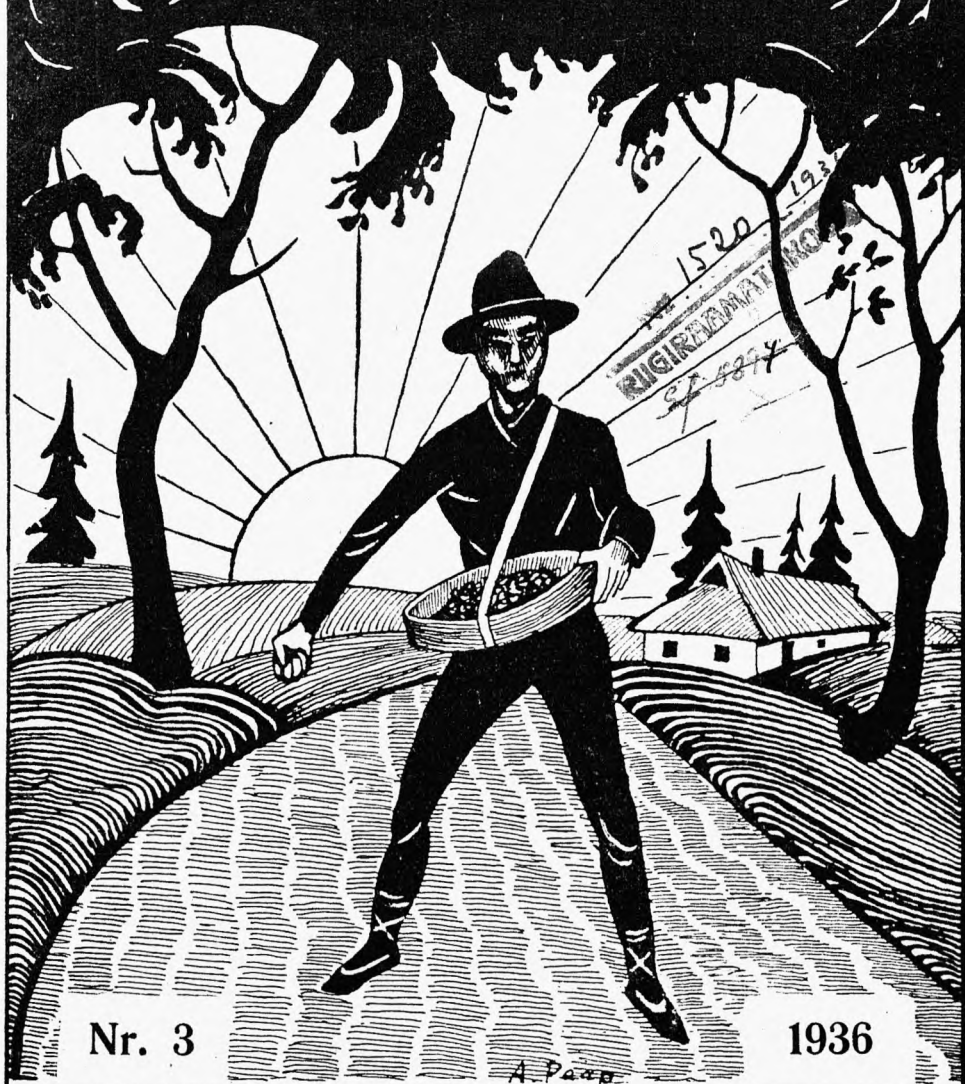

EDU

Nr. 3

1936

A Paap

KROONIKA AJAKIRI

Võidupühaks.

Maailma ajaloos kõneldakse Madalmaade kangelaslikust vabadusvõitlusest, kus kümned tuhanded isamaa truud pojad panid oma elu kodurahva vabaduse altarile. Inimkond imetleb veel tänapäeval nende vaprate meeste kangelasmeelt.

Ka meie, eestlased, oleme kangelaslikult võidelnud oma vabaduse eest. Ajalugu märgib aga meie võitlustest vaid 1343. aasta Jüriöö vabaduspuhangut ja viimast Vabadussõda. Seda on vähe.

Kogu meie ajalugu, meie minevik on olnud üks suur ja lõpmatu vabadusvõitluste ahel. Juba muistses minevikus võitlesid meie vaprad esivanemad idast pealetungivate slaavlaste tõugudega, lõunast Leedu ja Läti rahvastega ja põhjast skandinaavlastega. Võideldi ja püsiti, kuni tulid saksa raudrüütlid ja taanlased, kes lõpetasid meie iseolemise, kes orjastasid meie rahva.

Orjastasid? On see õige? Kas julgeme Võidupühal öelda, et eestlane on olnud kunagi ori? Ei! Võõrad võisid võtta eestlase maa ja varanduse, võisid omaks tunnistada ta ihu ja teda müüa ja vahetada kui koera. Aga eestlase hinge ei orjastanud keegi! Eestlane oma hingepõhjas jäi vabaks inimeseks, olgu võõras ike nii karm ja häbistav kui tahes.

Aastasadu põles eestlaste südames vabadustuluke. Kuigi isa mõisapõllul hambaid kiristades kannatas võõraste kepihoopisid, kuigi ema omad sõrmed mõisatööl veriseks ketras, ei unustanud nad oma lastele sisendamast vabadustahet. Emapiimaga joodeti neile kangelasmeelt ja koduarmastust. Suitsutares jutustasid elatanud raugad avasui kuulavaile mudilastele muistsete Kalevite vägitegudest ja aegadest, mil eestlane oli vaba peremees omal maal. Ning mudilased kuulasid, nendes pakitses tahe jälle kord saada peremeheks omal maal, nende südamesse kasvas kättemaksu iha ja vaen võõraste vangistajate vastu.

Põlvest põlve, nagu varjatud säde tuha all, mis valmis iga hetk lõkkele lööma, nõnda loitis vabadusetuluke eestlaste hinges.

Puhuti lõi see sädemeke lõkkele, kasvas lõõmavaks leegiks. Kuid tund polnud veel tulnud. Vaenlane oli liiaks tugev ja lammatas kõik vabastamiskatsed juba idus.

Vaprate esivanemate jälgedes käisid need kangelased, kes 18. aasta eest ohverdasid oma elu Loode ja Võnnu lahingutes. Ning meie võitsime! Meie purustasime raudrüütli järeltulijate rauddiviisi. See oli 1918. aastal, kui kuulutati Eesti iseseis-

vaks vabariigiks; see tundub legendaarse kangelasteona, siis jõuti ajani, millest laulik mõni põlv tagasi kajastusi nägi. See suur õnn, mis meil osaks on, et elame iseseisvas Eestis, ei ole iseenesest rüppe vajunud, palju on see inimohvraid nõudnud — verd valatud, paljud, paljud perekonnad on õnnetuks tehtud, suured on materiaalsed ja moraalsed kaotused.

Meis kaasaegseis peab tõsine aukartus olema inimeste vastu, kes kaugel vaenuväljal panid oma elu kaalule — endi, teiste ja tulevaste põlvede vabaduse eest. Ja neile kangelastele, kes lahinguis langesid, on püstitatud võimsad mälestussambad. Vaimusilme ette kerkivad mehed — võimsad ja tugevad, täis noorustuld, elurõõmu ja tegevustahet — Vabadussõjas langenud kangelased. Oleme vaid niipalju suutnud tänada, et püstitanud nende kangelaste mälestuste jäädvustamiseks mälestussambad.

Meie, kesk- ja noorsoolased, oleme saanud vanemalt põlvelt vaba iseseisva Eesti, kus võime endi nooruseenergiat tööle rakendada, sellepärast omal jõul ja ühisel nõul tahame end rakendada tulevase avarama Eesti kodu loomisele, kus kõik meie püüded ja eluideaalid rahuldumist leiavad.

Võidupüha on võitluses langenud kangelaste püha. Mälestame ja täname südames neid, kes varisesid muistseil taplusväljadel, kes närbusid vangitornides, kes langesid punastega ja landesvääriga võideldes, mälestame mehi, kelle soontes voolas Kalevite julge veri.

Aga võidupüha sisendagu meile julgust ja indu ka tulevas-
teks võitlusteks, kui kõigevägevama tahtel peaksid tulema uued kannatuseajad, kasvatagu meis kodumaa-armastust ja kangelasmeelt.

Võidupüha õhtul lõkendavad võidutuled üle maa ja kuulutavad, et eestlane on vaba rahvas, et eestlane on üksmeelselt valmis võitlema kõigi sisemiste raskuste ja väliste vaenlaste vastu, et eestlane tahab võita ning jääda igavesti vabaks!

Meie, noored, kes hoiame kõrgel sini-must-valget ja kes oleme täis noorustuld, elurõõmu ja tegevustahet, üheks meie lipukirjaks olgu:

Vaba olgu Läänemeri,
Vaba Eesti muld, sa kuld!

Hanno.

Noored ja isamaa.

Eesti rahva noorem põlv, noorsugu maal ja linnades on üles kasvanud meie kodumaa iseseisvuse aegjärgul. Sellepärast meie rahva noorus pole tunda saanud kibedat võõra rahva survet

ja ülemvõimu ning on meheikka kasvamas rahvusliku iseseisvuse ja vabaduse tuletungla rõõmsas valguses. See asjaolu on meie noorsoo hingeellu jäädvustanud uhke enesekindluse ja iseteadliku isamaa-armastuse tunde, olgugi et meie noored ei ole tegelikult isikliku elu kaudu tundma õppida saanud rahva vabaduse ja rahvusliku iseseisvuse kõrgeid väärtusi võrreldes rahvuse alistatud olukorraga võõra ülemvõimu all. Meie noorus on oma vaimuilma poolest arenenud sügava rahvustundega iseteadlikuks osaks meie rahva keskel, kes meie ajaloo kuulsusriikastelt lehekülgedelt on lugenud sangarlikke tegusid ja tulist isamaa-armastust Eesti vaba isamaa kasuks ja neid on vaimustusega seadnud omale eeskujuks. Sellepärast võime öelda, et meie tänapäeva noortel ja eriliselt just maanoorusel on rinnus palju vaimustust ja ohvrimeelsust, vabaduseiha ja isamaa-armastust isamaa auks. Meie kasvava noorsoo õnneks ei ole nemad iialgi jõudnud sarnase tunnetuseni, et „õnnis Vene tsaarieg oli hea Eesti rahvale“ ja ei ole meie noorsugu ka kunagi kahelnud selles, nagu oleks meie omariiklus raske koorem meie rahvamajandusele, vaid noorte seisukoht on siin üks ja kõikumatu: Eesti vaba kodu olgu eestlaste oma nüüd ja igavesti! Sellepärast meie noorsugu aukartusega hindab kõrgelt Eesti rahva iseseisvuse võitlusi ja võitu vabaduse saavutamiseks. Nii ka teie, Alatskivi ja Kodavere maanoored, kandke oma rinnus vabamehe uhkusetundega võimast ja kaunist Eesti vabaduse võidutulukest ja hoidke igavesti aukohal oma nooruse lipukirja kaks kuulsat sõna: „Võit ja Vabadus!“

Märt Rõigas,

Isamaaliidu Tartu Maakomitee sekretär.

Noorus ja kevad.

„Mets mühama ja kägu kukk'ma jääb, kuid noorus meil kui unes mööda lä'äb“, need on väga ilusad ja mõtlemapanevad sõnad, mida meie vististi kõik siin ja seal südantliigutava lauluna olemine kuulnud. Kirjanik ja muusikamees on siin tõesti noorust ja kevadet suurepäraselt ja hingessetungivalt väljendanud. See näib isegi nii südamel seisev olevat, et peaaegu iga teine noor, tihti ka vanem inimene vahete-vahel seda sõnades ehk viisis väljendada püüab. Kahtlemata on noorus ja kevad väga ligidalt ja tihedalt üksteisega seotud, isegi raske on neid eraldi nii täiuslikult ette kujutada. Inimene on elus ainult kord noor, teist noorust — nagu mõned püüavad tõendada, ei ole siiski olemas, kõik see on vaid pettekujutus. Sellepärast noored, kus seisame keset elukevadet, täis rõõmu ja lõõmavat noorustuld, kasutame

oma energiat ja nooruspäevi mõistlikult — otstarbekohaselt. Ärgem mingem kunagi liialdusteni, vaid jääme alati parajuse piiresse. Püüdkem olla ise korralikud ja virgutame teisi õilsatele ja ausatele püüetele ja tegudele. Noorus soovib ehitada tuleviku õhulosse, kuid sealjuures ärgem jätkem unustusse oma reaalse kodu. Kaunistagem ja korraldagem oma isamaja, teeme kõik mis võimalik, et meie kodu saaks ilus ja kaunis, kus valitseks ühtlasi üksteisest arusaamine ning vastastikune austus. Hea tahe, püsivus, noorusjõud ühes kevadega on tegurid, mis aitavad kaasa meie sihtide ja soovide täideminekul. Kuid sealjuures ei tohi unustada ühte: ühiskonda ja riiki. Aitame kaasa, et meie riik ja rahvas kasvaks ikka tugevamaks ja suuremaks. Kui meie kõik nii teeme, siis võime julgesti öelda — Eesti kodu ja Eesti riik on õnnelikumaid maailmas, mida ei suuda ükski vägi lõhkuda. Sellepärast noored, ammutame endile uut jõudu meie lahutamata sõbrast — kevadest ja kasutame seda täie andumusega enda, oma rahvuse ja riigi heaks käekäiguks! Noor olla ja kevadet rinnas kanda on võimalik inimelus ainult kord ja sellepärast noored — kanname siis seda ka väarikalt, et kellegil poleks põhjust halba meie kohta öelda.

E. Kivimäe.

Kirjandite võistlustulemusist.

Nagu teada, kuulutas käesoleva aasta kevadel Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus ja „Edu“ toimetus välja Kodavere ja Alatskivi kihelkondades kirjandite võistluse, millest võisid võtta osa algkooli V ja VI kl. õpilased. Võistlus taotles kaht eesmärki: 1. Luua kontakt kevadel vabanevate algkoolinoortega, äratades neis huvi organiseerumisküsimuse vastu ja 2. võimaldada ka noortel avaldada oma mõtteid „Edu“ veergudel, suurendades ja mitmekesistades seega „Edu“ kaastööliste peret.

Erilise rahuldustundega võib märkida, et võistlusest osavõtt kujunes elavaks. Töid saabus kuuelt algkoolilt, nimelt:

- Pala 6-kl. algkoolilt — 6 tööd,
- Varnja 6-kl. algkoolilt — 5 tööd,
- Matjamaa 6-kl. algkoolilt — 3 tööd,
- Ranna 6-kl. algkoolilt 2 tööd,
- Torila 6-kl. algkoolilt 2 tööd.
- Nõva 6-kl. algkoolilt 1 töö.

Arvestades teemade erisugust, otsustas žürii, kuhu kuulusid Ühenduse esitaja Art. Määrsepp, koolide esitaja Arno Tõrva Palalt ja „Edu“ toimetaja H. Saar, hinnata töid ainealade järgi eraldi. Hindamise lähtekohaks jäid peamiselt kaks nõuet:

1. sisuline osa — kuivõrt ainekäsitus individuaalne, põimitud läbi isikupäraste tunde- ja elamuspiltidega. 2. Stiililine väljendusviise: loogiline selgus, täpsus, lausekujundite mitmekesisus jt.

Muidugi ei saanud siin aluseks võtta üldkehtivaid norme, vaid tuli piirduda suhtelistega.

Teemale „Minu kodu“ kujunesid hindamise tulemused:

- I auhind — Ranna 6-kl. algkooliõpil. Lonni Sommer.
 - II „ — Pala 6-kl. algkooli õpil. Meeta Salu.
 - III „ — Varnja 6-kl. algkooli õpil. Aino Ader.
- „Mida teen peale algkooli lõpetamist“:

- I auhind — Torila 6-kl. algkooli õpil. Evald Ditke.
- III „ — Varnja 6-kl. algkooli õpil. Magda Adin.
- II „ jäi üldse välja andmata.

„Emadepäev meie koolis“:

- I auhind — Pala 6-kl. algk. õpil. Rosvida Polli.
- II „ — Matjama 6-kl. algk. õpil. Lehte Otto.
- III „ jäi välja andmata.

Teemale „Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei mõista“ oli kirjutanud vaid paar õpilast. Näib, teema on osutunud raskeks.

Peale eelloetletu otsustas žürii anda välja veel ergutusauhindu mõningaile paremaile tööle, nimelt teemale „Minu kodu“ — Virve Truu'le Matjamaalt ja Ülo Alabert'ile Palalt.

Käesoleva „Edu“ numbri ruuminappus ei luba avaldada kõiki hinnatud töid. Osa ilmub edaspidi. Küll aga püüab ajakiri ruumi leida selleks, et vähemasti igast võistlusest osavõtnud koolist pääseks avaldamisele üks töö.

„Edu“ toimetus tänab kõiki osavõtjaid! Ühtlasi loodab aga, et need noored ka edaspidi teo ja mõttega rakenduvad maanoorte organisatsiooni ja tema üritusisse, tuues kaasa hulga teisi mõtte- ja teokaaslasi.

Selleks parimat Teile klassitoast ellukäanduval teepöörangul!

„Edu“ toimetus.

EVALD DITKE.

Torila algkooli VI kl. õpilane.

Mida teen päale algkooli lõpetamist?

Maikuu algus on käes. Peagi saabub ka kuu keskpaik ja lõpp; sellega lõpeb ka kooliskäimine. Kuue aasta möödumisel loodan koolist vabaneda. Ruttu on möödunud need aastad. Kahju on koolist lahkuda, millega on seotud nii palju armsaid

ja rõõmsaid mälestusi. Kool ja õpetajad on andnud mulle parima oma tarkusest ja teadusest.

Kui kool lõpetatud, kerkib küsimus, mida teen edaspidi. Nüüd tuleb valida elukutse, mis jääks mulle alati armsaks ja mis pakuks mulle täielikku rahuldust.

See polegi mõistatus, missugust elukutset valida — tuleb vaid kainelt kaaluda. Noored peavad elukutse valimisel olema ettevaatlikud. Nad peavad kaaluma, kas see elukutse rahuldab neid või mitte. Uisapäisa tehtud töö ja mõtlemine toob kahju.

Olen eneses juba küllalt järele mõelnud, missuguse elukutse valiksin.

Kõigist elukutseist meeldib mulle põllumeheamet. Olen ju maal sündinud ja üles kasvanud: siis on ka loomulik, et olen hakanud armastama põllumehe elu. Põllumees on palju kindlam oma kohal, kui näit. ametnikud, kes võivad ametist lahti saada ja leib on neil kadunud. Põllumehel aga moodustab põld põlise rikkuse, mis ta käest naljalt ära ei lähe. Temal ei ole vaja mujale minna, et teenida leiba: temal on talus tööd küllalt ja hää maaharimise tagajärjel saab ta põllult leiba. Põllumees viibib töö ajal ikka värskes õhus ja looduses; selle tagajärjel on ta tugev ja terve. Nii jään ma ikka oma põllumeheameti juurde.

Kas on see mul võimalik? Olen veendunud, et see on mul võimalik. Kes võiks siis veel pääle minu isatalu pärida, sest vendi mul ei ole — õdesid ainult üks. Ma püüan vanematele sõnakuulelik olla. Vanemad on ju palju hoolt minu eest kandnud ja palju muret näinud. Minu kohus on nende tööd ja hoolt hinnata ja neile sõnakuulelikuks jääda. Küllap vanemad hindavad siis ka mind ja ma pärin isatalu.

Põllumeheamet on väärtuslik. Temast sõltuvad suured rahvahulgad. Põllumees varustab maad ja linna toiduainetega. Sellepärast on põllumehe elukutse väärtuslik elukutse, mida tuleb hinnata ja millest tuleb lugu pidada. Paljud käsitöölised ja ametnikud püüavad enestele maad saada, see näitab, et põllumehe elukutsest peetakse lugu ja püütakse põllumeheks saada.

Ka tasuta ei jäta põllumeest ta elukutse. „Põllumees põline rikas“, ütleb vanasõna. Kui silmitseda põllumehe tööd ja vaadata selle kasu, näib, et see on tõsi. Maa avaldab talle oma tasu viljaandmise näol. Tihti võib ta vilja saada maa suurusega võrreldes palju. Ta müüb vilja ja toiduaineid ja võib saada tõesti põliseks rikkaks, nagu ütleb vanasõna.

Töölaadi poolest on põllumehel parem kui vabrikutöölisel. Vabrikutöölise töö toimub kinnises ruumis ja sumbunud õhus. Põllumehel on asi aga teisiti. Tema töö, kui ta ei tee seda üleliia, ei väsita ja ei kurna, vaid rõõmustab, värskendab ja kosutab teda, sest ta töötab ju värskes õhus ja vabas looduses.

Põllumehel on ka ühiskonnas suur tähtsus. Üle maa igal pool on põllumeeste seltsid. Need seltsid levitavad põllumeeste keskel haridust ja teadust. Põllumees loob endale ka mitmesuguseid ettevõtteid. Riigikogus on põllumeestel omad esindajad. Need kostavad põllumeeste eest ja kaitsevad nende õigusi.

Põllumehekutse nõuab ka kooliharidust. Ta töö ei olegi nii lihtne, et ta seda võiks teha ilma vastava hariduseta. Ei tee näit. viga, kui põllumees on kas või ülikooliharidusega. Kuid põllutöökooliharidusega võiks iga põllumees olla. Põllutöökoolis õpetatakse põllumeest ajakohaselt põldu harima ja eeskujulikku karja kasvatama. Ka minul oleks hää, kui pääseksin põllutöökooli. Võibolla, et lähengi sinna. Isa tahab mind küll, kui võimalik, põllutöökooli panna; ütleb, et ega viga tee, kui põllumees on veidi haridust saanud.

Kui põllumeheks saan, on mul ka palju kohustusi. Neid tahan ma täita korralikult. Tahan põldu eeskujulikult harida, et saaksin hääd saaki. Ka hooned ja põllutööriistad tahan ma korras hoida, siis ka lähedased põllumehed näevad, et olen tõsine põllumees, kes tunneb oma kohustust maa vastu; kes mitte ei ole väliselt, vaid on ka seesmiselt tõsine põllumees ja on oma elukutse õieti valinud.

Loodan, et suudan seda.

LONNI SOMMER.

Ranna algkooli VI kl. õpil.

Minu kodu.

Mitmed põlved tagasi, keset põlist metsa asusid mu esivanemad. Julged ja tugevad pidid nad olema, ega nad muidu tulnud siia huntide ja karude seltsi. Piipu tossutades ja muid vigureid tehes, nii rääkis vanaisa, hirmutatud vanasti hunte ja karusid. Neil tuli ju paljude raskustega võidelda ja enda higi valada.

Küttijaina ja alet põletajaina tulid nad. Juurides ja harkadraga kündes muutsid nad endile tükikese maad viljakandvaks põlluks. Kui palju vaeva ei olnud neil majade ja muude hoonete ehitamisega! Oi seda raskust ja kannatust, mida elu neile ette veeretab! Oleks nad näeksid nüüdseid olusid, tuleks veel sealt kaugelt manalast ja imetleks meieaja elamuid, põlde ja koduloomi. Nad hämmastuksid nähes, mida nüüd aeg ette toonud.

Eemal teistest, heinamaade keskel asub mu vanaisa talu. Õues kasvavad vanad põlised pärnad. Maja taga on väike aed vanade põliste viljapuudega. Aia taga vuliseb lõbus ojake, mis

kevadel kohisedes, kivilt kivile hüpates ruttab Peipsi hingusele. Eemal kõigist elamuist kohab mets. Sügiseses tormis ta metsikult mühab ja raksud, nagu oleks pahane. Suvel meelitab mets jälle enda vilu varju puhkama ning tuhandeid laululinde kuu-lama. Talvel on mõnus sõita läbi härmatanud metsa, kus vaatavad kuused oma hõbedasi latvu kergelt hõljutades. See on mu kodu. Vara, enne päikese tõusu hakatakse tööle ja hilja õhtul, mil juba päike ammu vajunud metsa taha, kuulduv veel inimeste kõnet ja askeldusi. Alles keskööl andub mu kodu pühale rahule.

Aastast aastasse kordub see töö. Näib, kui oleks mingi igavene käsi selle seadnud, mille järgi ta peab käima; sealjuures kord-korralt täienenedes.

Jumal õnnista seda põlist eisiisade kodu ja kaitse neid, keda siia elutuul on lühikeseks ajaks paisanud!

VIIDA POLLI.

Pala algk. VI kl. õpil.

Emadepäev meie koolis.

Päikesepaisteline lehekuu päev. Lõoke lõõrib lenneldes siniõhus. Kukub kagu. Mühiseb mets. — Imelik, miks täna nii elav liiklemine? Maantee kihab inimestest, ja nende kõigi sihtpunktiks näib olevat koolimaja. Miks? Ah — tõsi küll! Täna on ju emadepäev... Vaevalt saan pöörduda, et astuda sisse, kui uksele ilmub õpetaja: „Minge korjake lilli, emadele rindapanemiseks!“ ütleb ta.

Me lähme. Kust saada lilli nii palju?! Missuguseid? Keegi teeb ettepaneku korjata ülaseid ja juhatab koha. Nõustume. Korjamine edeneb hästi, sest meid on mitu, ja kõigil tahe ruttu koolimajja tagasi saada.

Jõuame sinna siiski hilja. Aktus on juba alanud. — Vägevalt, otsekusi hõiskav hümn, helisevad läbi avatud akende pühalikud, kaasakiskuvad akordid: „Üks paigake siin ilmas on“...

Poetume uksevahelt saali. Milline liigutav pilt! Emakesed, niiskeil silmil, süda tulvil, täis rõõmu, kuulavad oma kasvandikkude kiiduavaldust, laulu, mis pühendatud emadele, mida nad ise aga harduse pärast kaasa ei suuda laulda. Laul lõpeb. Rusuv vaikus valitseb rohkearvulises publikus, ainult taskurätikuid on näha libisemas emadel üle silmade. Meie, lapsed, käime ja kinnitame lilli neile rinda, näidates sellega, olgugi nii tähtsuseta aasalillega, oma austust — tänu. Õpetaja kõneleb. Ta toob näiteid elust ja kirjandusest, kuidas käitutakse emadega.

Järgmisena astub kõnetooli keegi õpilane. Kergendav ohe tungib rinnust. Ka meie esindaja! See tänab lühidalt emakesi

nende hoole, vaeva ja unetute ööde eest, mis olid pühendatud meile, lastele. Oh — juba ütleb koolijuhataja lõppsõna... Päriskahju, et lõppes nii kiiresti, oli nii hää puistata välja oma südamesoovid emadele, häädele emakestele!

AINO ADER.

Varnja algk. VI kl. õpilane.

Minu kodu.

Mu koduke on tilluke,
kuid ta on armas minule.

Olen alles noor ja väike. Ma ei oska veel hinnata elu väärtusi. Olen maailmas veel koguni vähe asju ja kohti näinud. Tunnen hästi vaid oma kodu ja selle lähemat ümbrust.

Kodus olen sündinud. Kui hakkasin märkama, nägin siin esimest korda sinetavat taevavõlvi ja kiirgavat päikest enese pääkohal. Vehkisin väikeste käekeste ja jalgadega, kui ema viis mind esimest korda kevadel õue. Tahtsin kõike katsuda ja haarata. Sirutasin käekesed isegi kuldse päikese kiirte järele, mis mul silmi pimestasid.

Kõik minu väikesed mured ja rõõmud on seotud koduga ja kõõigega, mis leidub sääl. Kõik on kodus nii lõpmata tuttav ja lähedane. Tunnen siin iga looma, puud, põõsast, aiateivast, põllupeenart ja kivi, mille vastu olen kunagi löönud varba ja seepärast nutnud.

Olen nagu kokku kasvanud oma koduga ja arvan, et ei suudaks elada mujal, kui vaid siin.

Minu kodu on lihtne ja väike, kuid minule, väikesele plikale, siiski suur ja avar küllalt, et siin väsimatult joosta, mängida, talitada ja askeldada.

Meil on (kodus) vanad hooned, enamasti kõik minu vanaisa elades ehitatud, kuid mitte lagunenuid, selle eest hoolitsevad minu vanemad.

Meil on aias ja õues hulki suuri põliseid puid, nende otsas palju linnupesi ja puure. Imekaunis ja kallid on see kõik minule ning nii otsatu tuttav. Võin oma kodus kinnisilmi käsikaudu liikuda.

Kõik on minu vastu kodus nii ütlemata häätähtlikud. Usaldusega lähenen igale esemele ja loomale, rääkimata inimesest. Kõik raske ja halva hoiavad meist, lastest, vanemad eemale, et meie elu oleks muretu ja puhas nagu päikesepaisteline kevadilm. Igavesti jääb minu kodu mulle kalliks. Mälestused helgeist lapsepõlve-päevist ei kustu kunagi minu südamest, kuigi edaspidi elu viiks mind kaugele kodust. Igatseksin alati tagasi oma nooruspäevade rõõmu ja rahu paika.

AEGADE KÕNE.

*On videvik veel varjutamas tuba
ja ehapuna taevas viirlemas.
Toas kõrval tuli süüdatud kas juba?
Tõest' vurin — vokitatas tiirlemas.*

*Nüüd töös on ema, vaik' on kogu talu.
Ma kuulan — mängib eluvirtuoos.
Sääl hõiskab rõõmu, nutab valu
töö — ajakandle kõne eluloos.*

*Jalg elatanud emal voki kiigub
ja mõttes murelõnga heietab.*

*Tal minevik nii ligemale liigub,
aeg kõneleb ja tühjust peletab.*

*Sääl mõtteraugust läbis rõõmuhuige —
Oo! süütu noorus, helise sa nüüd
ka vanale üks õnnehetk, üks tuige,
mil kostab ae'g'e kõne — järelhüüd.*

Artur Määrsepp.

Lahkunud ringivanem ja noorsoo organisatsioon Hugo Tartu.

Käesoleva aasta alul pidi olude sunnil Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus üle elama ühe kahetsemisväärse kaotuse, sest üks tema endistest asutajatest ja tulisehingelistest juhtidest ja nõuandjatest astus Tartumaa Põllumeeste Majandussekretäri kohale.

Kodavere - Alatskivi Maanoorte Ühendus, Assikvere Maanoorte Ring ja kogu kohapealne maanoorte liikumine on kaotanud oma parima organisatori, energilise juhi ja lugpeetud tegelase — Hugo Tartu.

Hugo Tartu, olles kohapeal ainukeseks kõrgema põllumajandusliku kutseharidusega isikuks ja oma vastutulelikkusega ning sõbralikkusega on ta kõikjal hinnatud ja lugupeetud tegelane ning vaatamata oma noorusele on ta väga paljudes kohalikkudes kultuurilistes ja majanduslikkudes organisatsioonides juhtivatel kohtadel. Peale selle on ta oma tulise hingega kõigele sellele, mis viimaste aastate jooksul maanoorte elu ja olukorra parandami-

Hugo Tartu.

seks ette võetud, kaasaelanud ja kõiges oma võimalusi mööda kaasa töötanud. Ta on olnud koduküla — Assikvere — maanoorte ringis esimeste vagude ajajaks, nende suuna ja sügavuse määrajaks. Tema agaral algatusel ja kaastööl on ellukutsutud Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus, peale selle on ta olnud kuni siiani noorsoo ajakirja „Edu“ vastutavaks toimetajaks ja ajakirja asutamise mõtte algatajaks.

Kohapeal tuntakse Hugo Tartut kui ühte eluedendavate võimetega autoriteeti, kellel jätkub alati lugupidamist teiste eluõiguste vastu. Oma kindla tahtejõu, selge mõistuse ja laialdase arusaamisega ei lase ta kunagi kanda end ajavaimu muutuvatest puhangutest, sest tema peamiseks loomujooneks on püüud ustavaks jääda mitte ainult oma õlgadele võetud kohustustele, vaid ka oma enda isikule.

Hugo Tartu isikus leiame sügava põllumeheliku vaimu, tööülistamise joone, lihtsuse ja argipäevasuse hindamise, võltsimatut elumiljööd ja tahtelist teoinimest.

Soovime kogu noortepere nimel Hugo Tartule uuel tööväljal püsivust, edu ja õnne.

Hanno.

LEHTE OTTO, 14 a. vana.

Vara v. Matjama algk. VI kl. õpil.

Emadepäev.

Päike saadab oma esimesi kiiri ärganud hommikusse.

Väike Maie on silmad avanud ning näeb, et väljas on juba pimestavalt valge. Riietub ruttu ning läheb ema voodi juurde, et vaadata, kas ema veel magab. Ema magabki. Väike Maie ruttab kööki, et kohvivett keema panna.

Mispärast väike Maie seda tegi, vast juba aimate. Täna on emadepäev. Sel päeval püüab iga laps emale kuidagi häädmeelt valmistada. Näete, tegi seda ka väike Maie. Ta pidi hommikul vara üles tulema ja kööki minema. Kui ema ärkas, läks ta Maiekese voodi juurde, et äratada last, aga leidis tühja voodi eest. Ema sai aru, kuhu Maieke on läinud. Ta lükkas söögitoa ukse lahti, ja mis ta nägi? Laual auras kuum kohv kookidega. Väike Maieke talitas sääljuures nii virgasti, et lust oli näha, valge põll ees ning rätt pääs. Ema astus tuppa. Väike Maieke jooksis emale vastu, haaras kaela ümbert kinni ning suudles teda.

„Oh mu armas kallid emakene, küll oled sa olnud mulle hää,“ ütles Maieke kaelast lahti lastes.

„Sa, Maieke, oled olnud mulle alati hää ning abivalmis ja täitnud kõik käsud.“

„Oh, emakene, tahan olla veel palju parem laps!“ töötas Maie. „Nüüd aga palun sind, emakene, hommikut tulla võtma!“ palus Maieke.

Laual seisis suur lillevaas, milles olid ilusad valged lilled.

„Vaata, emakene, need lilled, mis praegu seisavad laual, on just sinu sarnased,“ ütles Maie.

„Aga lapsekene, ütle, millal sa kõike seda tegid?“ nurus ema.

„Oh, emakene, siis kui sa Tallinnas käisid,“ ütles Maie.

„Nüüd, emake, võid täna prii olla. Mine aasale ja nopi säääl lilli, kuula käo kukkumist ja lindude siristamist!“

Kroonika.

Kodavere Põllumeeste Seltsi Maanoorte Ringi tegevusest.

Käesoleval aastal astus Kodavere Põllumeeste Seltsi Maanoorte ring üle kuuenda tegevusaasta läve, uue jõu ja kindla lootusega ammutada uusi teadmisi ja kogemusi ning täita oma kohustusi väarikalt.

Viie möödunud aastaga on juba suudetud küllaltki täiendada omi oskusi ja teadmisi, kuid siiski tööd on veel külluses, mis ootab nooruse kiireid samme ja julget tegutsemist.

Tänavuses kaheastmelises töökavas on ette nähtud: söödajuurvilja ja keeduvilja kasvatamine, kartulisortide võrdluskatsed, marja- ja

Keedukursustest osavõtjad.

sõstrapõõsaste kasvatamine ning kodujäneste- ja kanakasvatamine. Pääle selle kodukaunistamine ja kodune käsitöö. Seltskonna osas oleks märkida referaat-koosolekud, peod ja seltskondlised koosviibimised.

Ringil on praegu liikmeid 30. Juhatuses: ringivanem Agu R a u d m ä e, abi Arno T'õ r v a, esinaine Hilda R i p s, kirjatoimetaja Agnes V a h i, laekur Aleksander S a l u.

Et igal ajal, nii ka meie tööl ja tegevusel on oma raskused, kuid meie, noored, olgem kui tammed! Juurdugem maasse, ei meid siis keegi murra, vaid püsima jääme kõige kurjemail sajupäevil, suudame võidelda elutormistel aegadel, suudame seista kui teised langevad, suudame püsida ja areneda ning kaasa aidata külaelu kultuurilisemaks muutmiseks ja riigi ning rahvamajanduse edukamaks edasiviimiseks.

Agnes Vahi.

Kilde Assikvere Maanoorteringi tegevusest.

Assikvere Maanoorte ringi tegevus on olnud tänava talvel väga elav ning mitmekülgne. Nii asutati juba sügisel rahvatantsu rühm, milline on esinenud mitu korda pidudel, saades hea menu osaliseks, kusjuures ka noored saavad koos käies oma vaba aega lõbusalt mööda saata. Ringi naisliikmetele õpetab käsitööd kohalik kooliõpetaja Helmi Jürgenson, korraldades igal nädalal ühe õhtu kellegi liikme pool, kus tehakse ühiselt tööd ning saadakse ka vajalikke näpunäiteid. Kogu tööaja vältel käib lõbus ja rahvuslik laul, mis loob elavust ja tõstab töömeeleolu. Ka korraldas ring veebruari kuul keedu- ja majapidamiskursuse, millest võttis osa paarkümmend noort peretütart-perenaist, saades majapidamiseks vajalikke näpunäiteid ja oskusi.

Karjapropaganda nädala puhul korraldati teoreetiline kursus, kus seletusi andis kohalik jaoskonna konsulent M. J a m s. Eeloleval suvel kavatseb ring tegutsema hakata õige mitmekesistel aladel, näiteks köögivilja ja söödajuurvilja, sorditeraviljade ja sordikartulite, heinaseemne kasvatamisel, peale selle on võetud töökavasse heinaseemne kollektsioonlappide rajamine ning aiandus-mesindus ühes kodukaunistamisega. Viimasel ajal on juba elmistel aastatel kaunis palju märkimisväärset ära tehtud. Ka tõuloomade kasvatamisega on algust tehtud. On kavatsus korraldada ka metsapäev ning külida mõne liikme kodutalu maale tükk metsa.

Praegu on ringil 30 liiget. Juhatusse kuuluvad: Erika H o l s t — ringivanem, Hugo A a s — esimees, Artur T u h a — kassapidaja, Hermine K i i s e l — kirjatoimetaja, ja liikmed Bernhard E i n ja Hans K i i s e l, kusjuures viimane on ühtlasi esindajaks Kod. Al. Maanoorte ühenduses.

H. Aas.

Ranna-Kadrina noorte talvisest tegevusest.

Ranna-Kadrina maanoorte ring on kujunenud verdvärskendavaks tuiksooneks kohapäälse kahvatuilmelises külaelus. Ring, mille asutamine „vaimu- ja aatelageda“ noorte eneste poolt tundus paradoksaalsena neile, kes ei lootnud „mingit head Naatsaretist“, on käinud oma paar sammukest rändamise teed möödnud talvel. Kuigi ei saa kiidelda suurte tegude ja teenetega, ometi pälvivad tähelepanu noorte juures ka pisiasjad. Kavatsusi, mis mõlkusid mõttes juba esimesil päevil, on püütud pisitasa teostada. Referaatkoosolekuid on peetud kavakohaselt kaks korda kuus, samuti on toimunud vaieldused aktuaalsemate probleemide üle, kuna noorte väljendusoskuse ja esinemisjulguse kasvatamiseks on viljeldud küsimis-kostmis meetodil.

Lähtudes põllumajandusliku hariduse edendamise vajadusest korraldati märtsikuu algul kolmepäevased põllumajanduslikud kursused,

millistest elavalt osa võeti. Karjakasvatuse tegelik töö toimus juhatusliikme prl. Vainoja kodutalus, piimaproovid sooritati meiereis. Kõnesoleval kursusel lektoritena esinesid maatulundusk. hr. M. Jams ja kontrollassistent hr. J. Vaino (on käesmomendil ka ringi liige). Meiereis sooritatud piimaproovid andsid selge pildi tühjakslüpsi tähtsusest — mitmesuguste lüpsijärkude rasvaprotsent kujunes järgmiseks: esimesed tõmbed 2,6%, kogulüps 3,4% ja viimased tõmbed 9% (!). Loengutega aiandusest esines eriteadja hr. A. Lange, kuna hr. Poola haigestumise tõttu pidi linnukasvatuse osa ära jääma.

Täht- ja mälestuspäevadest on pühitsetud koos kohaliku piimaühinguga Vabaduspüha ja C. R. Jakobsoni surmapäeva.

Praktiliste ülesannete teostamiseks moodustati tööühmad, mil-liseid sai arvult 10. H-ra Lange soovitusel ja näpunäitel moodustati köögiviljakasvatuse alal erirühmad, nagu: kapsa-, kurgi- ja tomatirühmad. Siis alustavad veel tööd kodukaunistamise, käsitöö, kodumajanduse, söödajuurvilja ja väetuskatsete rühmad.

Käesoleval aastal korraldatakse veel tegelik aiatöökursus ja õunte sorteerimis-pakkimiskursus sügisel.

Jääb vaid soovida, et noorte ridades jääks püsima seltsimehelik südamesoosus, mis seni aidanud raskusi kanda ja lipukirjaks ka tulevikus Eesti põllumeeste esimese juhi C. R. Jakobsoni sõnad: „Ole ise mees, siis saavad ka teised sind meheks pidada.“

Art. Määrsepp.

Kokora maanoortering.

algas tegutsema Tartumaal Alatskivi vallas 1935. aasta alul. Praegu on ringil 24 liiget, neist 9 tütarlast.

Ringiliikmed võistlesid: seemnekasvatases, köögiviljakasvatases, juurviljakasvatases ja käsitöös. Üheteistkümmel liikmel olid kodus väetis- ja kartulisordi võrdluskatsed. Võistluse all oli 113,5-aariline pindala.

Aasta jooksul korraldati 7 juhatuse, 10 üld- ja 2 erikoosolekut, näitekohus ja teeõhtu. Ringil on lugemislauas 3 ajakirja. Aasta jooksul on juhatanud ja protokollinud koosolekuid 17 liiget. Ringil on tulusid kokku kr. 17.70.

Tegevust juhib ringivanemana M. J ä n e s, esimehena E. K o k a, sekretärina A. M ä l l ja kassapidajana V. L a s t.

Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühenduse kroonika ajakiri „Edu“ ilmub tarviduse järele. Üksiknumber 10 snt.

Väljaandja: Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus. Vastutav toimetaja: Mihkel Jams. Tegevtoimetaja: Hugo Saar. Toimetuse aadress: Pala p.-ag.

Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühenduse

KÜLVIPEO KAVA

Alatskivi lossi pargis pühapäeval, 28. juunil 1936. a.

Kell 2 lõunal.

I.

Avamäng — Nõva puhkpillide orkestrilt.

1. Pidulik jumalateenistus. — Teenib õpet. Põldmaa — Alatskivilt. — Laululehed. Puhkpillide orkester.
2. Avakõne — konsulent M. Jams'ilt.
3. Peokõne — A. Eckbaumilt, Põllutöökojast.
4. Kõne — H. Saar'elt, Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendusest.
5. Lõppsõna — J. Mägi'lt, Kavastust.

Kell 1/26 õhtul.

II.

Rongkäik Laksi Tõnise hauale pärja asetamiseks.

Pärja asetab prl. Hilda Rips — Palalt.

Kell 6 õhtul.

III.

Suur rahvapidu tantsu ja noorte ettekannetega.

1. Segakoori laule — Nõva Maanoorte Ringilt.
2. Kõnekoori ettekandeid — Ranna-Kadrina Maanoorte Ringilt.
3. Deklamatsioon — Pala Maanoorte Ringilt.
4. Rahvatantse — Assikvere Maanoorte Ringilt.
5. Dialoog söödapeetidest — Halliku Maanoorte Ringilt.

Kell 9 õhtul.

IV.

Teeõhtu lossi saalis kutsutud külalistele.

Tantsuks ja vaheaegadel mängib Nõva puhkpillide orkester.

Sissepääs külvipüha aktusele laululehega à 10 snt., rahva-
peole 25 snt.

Lõpp kell 12 öösi.